

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edincih je mesto.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorli in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo «via Zenta 5».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrente» Nuova tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznana in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Taaffejevo ministerstvo ali se res maje?

Zadnje dni se je močno govorilo, posebno po Trstu in ustavovorni listi so tudi pisali, da vsled Kaminski-jeve afere utegne pasti Taaffejevo ministerstvo in nastopiti kako Auersperg-Coroninjevo. — Mi tega nismo mogli verjeti in gotovi smo, da se kaj takega ne zgodi. Ko bi se pa zgodilo, zgodilo bi se le v veliko nesrečo Avstrije, kajti nove poskušnje z ustavovornimi, nekoliko spremenjenimi načeli bi mogle postati osodopolne in bi Avstrijo spravile doma in zunaj v največje zadrege. — Avstrija nema več odloga, nema več časa za nove poskušnje, ona se mora držati po Taaffejevem ministerstvu započete notranje politike, ona mora gledati, da prej kot prej zadovolji vse svoje narode, ona ne sme pustiti, da se zatirajo po številu najmočnejši Slovani, ker tako preziranje bi utegnolo postati osodopolno. Vsi previdni in učenj državniki, mej njimi najimenitnejši nemški učenjak na polit. polju, Buntschli, uže davno so spoznali in pisali, da Avstrija ima v Evropi poklic, da postane prava posredovalka mej narodi in vzgled pravičnosti v tem obziru. Leta 1877 je profesor Buntschli v Heidelbergu izdal knjigo pod naslovom «Politika kot vednost.» — V onej knjigi najprej ošteva Madjare zaradi njih brezobzirnega postopanja proti Slovanom na Ogerskem; potem pa se spravlja na Nemce v našej državnej polovici in pravi mej drugim: «Nemci z ozirom na politiko vendar niso dovolj močni, da bi različna slovanska plemena asimilirali, ali pa jih politično nadomestili. Tudi v Avstriji je mnogo jezikov in mnogo narodov. — Teško je torej političnim voditeljem pravičen ozir na različna plemena s potrebo državne celokupnosti zediniti. — Ko bi se pa posrečilo vse različne moči vseh narodov, ki živé v Avstriji, harmonično zediniti, potem bi se bogatost in različnost takega notranjega življenja krasno razvijale. — Toda predolgo so se držali pogubljivega vodila, da se inorajo narodne nasprotnostne stranke z močjo, ki se je na uradnike in vojsko upirala, umetno pripogibati ter duševna prostost vseh zadušiti. Zarad tega se vidi bolj liberalno mislečim državnikom ta naloga jako teška; tudi nalete k ljubu svojega blagega namena redkokrat na zaupanje in podporo od strani velikokrat ogoljufanih narodov.» — Buntschli je torej pred 6 leti spoznal, da edina rešitev in sreča

Avstrije je v tem, da ona zadovolji vse svoje narode. — In kateri inteligentni Nemeč ne drži tega moža za največjo avtoriteto v takih prašanjih? Vemo sicer, da Herbst in njegovi mameluki so uže davno pobijali to teorijo z najnesramnejšimi sofizmi; toda deneš je politična sleparija nekaterih ustavovornih prorokov na dnevu. Kako bi se torej moglo le misliti, da se Avstrija zopet vrže v naročjem prorokom? Taaffejevo ministerstvo uže 5. leto izvršuje poklic, kakoršnega Buntschli narekuje državniku, ki hoče Avstrijo osrečiti in to ministerstvo izvršuje ta poklic s toliko previdnostjo, da se pač noben pošteni Nemeč ne more pritoževati, da bi se Slovani o čem protežirali, toliko bolj pa bi se imeli Slovani pritoževati, da se jim strašno počasi in v pičlih obrokih dele ona prava, katera se pri vsakem mislečem človeku razumevajo samo ob sebi. — Pa mi Slovani, vajeni najrjših krutosti, zadovoljni smo celó s to homeopatično metodo, ker pred vsem nam je za obstanek Avstrije in torej skupnemu cilju radi po-irejamo mnogo svojih silnih potreb in srčnih želj. Mi v onče želimo, če tudi počasi, pa da vendar v Avstriji zmagaue pravica. Kaj bi torej deneš pomenilo ustavoverno ministerstvo v Avstriji?

Ali ne bi bilo ono barbaričen poskus. Slované postaviti v stanje obupnosti, Avstrijo pa izpostaviti v nevarnost, da se nikoli več ne konsolidira in nikoli ne postane v evropskem areopagu to, kar bi ona morala biti zbog svoje zgodovine in naravne lege. — Mi torej ne moremo misliti, da se ministerstvo Taaffejevo umakne kakemu ministerstvu Auersperg-Coronini, kakor so te dni trosili po Trstu, ampak da se bode to ministerstvo držalo, dokler ne izvrši svoje naloge; ako se pa potem umakne, ne bode pač več mogoče za njim kako Auerspergovo ministerstvo, poprej pač kako odločno federalistično, ali Hohenvartovo ministerstvo. — To je naša misel, ki se razvija po naravnej logiki; vsaka druga misel je logično izključena, zarad tega pa more le slabo roditi.

Rekli smo in ponavljamo, da so posebno v Trstu konservativni in liberalni Italijani se znanimi fakcijskimi vred kaj radostno pozdravljali neopravičeno vest o padu Taaffejevega ministerstva in se uže veselili krasnih dni. Kako pa da tudi konservativni Italijani? — Saj so vendar tudi oni federalisti? Da, federalisti so, pa le za — se; oni si namreč želé zopet tistih časov, ko so jim ustavoverci pripustili tlačenje Slovanov na Jugu, da so potem sami mogli, s toliko večjim uspehom germanizovati v drugih deželah. Pravijo.

ker imajo ljudje prav o denarji različne predsodke in krive misli. Govoril pa je tako-le:

— Znano vam je, da imajo dela (službe) in stvari vselej vrednost v sebi. Nu, ta vrednost se mora nekako pokazati. Zato so si izmislili ljudje posebno dobro, posebno stvar, s katero se meri vrednost drugih stvari. To je denar. Vsakdo pozna denar, vsakdo si ga želi; denar je imenitno sredstvo v trgovini in gospodarstvu, a vendar o njem nekateri krivo govore in mislijo, drugi pa ne poznajo ni njegovega namena ni njegovih lastnosti.

Potreba še le je uvela denar. Prvi ljudje denarja niso poznali, dolgo se je zamenjavala kar stvar za stvar, ne da bi posredovala kaka tretja stvar pri tem zamenjavanji; na primer: dala se je vreča žita v zameno za sukujo, drv so dajali za obutalo itd. Zgodovina nam pripoveduje, da je taka neposredna zamenja vladala vselej v prvotnem ljudskem društvu. Razvidno vam je, da je to sitno in nepripravno. Ker dostikrat se dogodi, da ke-to potrebuje stvari, ki mu jo drugi dati ne more, in prav tako je mogoče, da drugi poželi našo stvar ali ne more nam v zamenjo dati tega, kar želimo ali česar potrebujemo. Zato bi morali večkrat kako stvar v zamenjo vzeti, katere ne potrebujemo, ki nam tedaj ni koristna, toda morali bi jo vendar vzeti, da jo pri drugej ali kakelj poznejšej zamenji odstopimo za katero nam potrebno stvar. S tem se pa gubi dragi čas, stvar ne more hitro iz rok v roke, kakor je potrebno, delo bi se večidel ne moglo deliti, ker se tudi ne da delati več reči, s katerimi bi delo poplačati hoteli, mej več delalcev, ki jih je dostikrat treba, zato pa bi se gospodarstvo ne moglo razvijati.

S primerom vam hočem pokazati, kako težavno je menjati neposredno kar stvar za stvar. Glejte našega mojstra krojača Zajca. Recimo, da mu je treba kruha, vina in drv. Ena obleka, ki jo napravi, vredna je toliko, da bi mogel zanjo vse to dobiti. Ali glej nesreča, on ne more človeka dobiti, ki bi imel vse te stvari, eden ima kruh, pa nema vina, drugi pa ima

da kar ima človek na jeziku, to ima tudi na sru in v Trstu se pač ni mogla boljše pojaviti srčna želja konservativcev, nego se je pojavila v imenih Auersperg-Coronini. — Te dve imeni združujeta popolni program naših zmernih Italijanov in njihovih reponoscev, fakcijskih.

Kako pa, da so tudi lahoni v tej zadevi ene misli s konservativci? To je čisto naravno; prvič je poitalijančevanje tudi na programu lahonov in drugič se ti zadnji vedno vesele, kadar nastopijo kake zmešnjave, in taka zmešnjava bi gotovo bila, ako bi padel Taaffe. — Mogoče, da so si nekateri gospodje v znanej rumenej hiši tudi uže mencali roké, ker ti gospodje vedó, da so nemški liberalci poskusili zadnje dni to doseči za kulisami, kar ne morejo doseči v parlamentu. — Vendar pa bi mogli vsi nasprotniki taaffejevega ministerstva premisliti, da tudi kabinetna politika ima svoje meje, katere stavi moč okoliščin. — Ako Bog da in sreča junaška, v Avstriji ne bode še Auersperg-Coroninjeve dobe, in gorje, da bi prišla.

Da pa je stvar prišla uže do taci kombinacij, tega je mnogo kriva tudi desnica sama, ker je imela preveč obzira na tendenciozne zatožbe nemških liberalcev, ki so se drznoli metati kamenje na druge, akoprem bivajo sami v skeklenej hiši. — Vsa Kaminskijeva stvar spada k večemu kazenskej sodnji, — posebno pa potem, ko je dostojnosti parlamenta popolnoma zadoščeno s tem, da sta se poslanstvu odpovedala kompromitirana poslanca.

A kakor smo uže zadnjič pisali, nadejati se je, da bode desnica v tej zadevi postopala ne le kompaktno, temuč tudi odločno, da zvrne odium in škandal na viteze Chabrus-a, ki so stvar provocirali. — Našim Italijanom in fakcijskim na moremo za deneš se zadovoljstvom klicati: «Die Auersperg-Coronini Trauben sind zu hoch, die Lese derselben noch lange unmöglich.»

Politični pregled.

Notranje dežele.

V seji državnega zbora 13. t. m. je načelnik naznanil, da se je poslanec Lazzarini zarad bolehnosti odpovedal poslanstvu.

Trgovinski minister je zbornici predložil zakonski načrt zastran zgradbe lokalne železnice iz Črnovic v Novoselicu.

Dalmatinski poslanci dr. Bulat in tovariši so pred-

drva pa nema kruha ali vina! Gotove obleke ne more rezati na več kosov, ker bi potem obleka ne bila nič več vredna; krojač ima obleko, da bi jo zamenjal, pa mu tega, kakor vidite, ni mogoče. Vzemimo drug izgled. Nekdo ima kravo, ki bi jo lahko zamenjal, treba mu je obleke, pa kaj hoče, ker krojač neče krave, kajti ne ve, kam bi jo dél in s čim bi jo krmil. Vse take sitnosti in neprilike pa nehajo, ko se nahaja roba (stvar) take lastnosti, da jo vsakdo rad v zamenjo vzame. Takej robi pa pravimo denar (novce).

«Je-li denar roba, gospod doktor,» praša učitelj, «tako kakor je koža, volna ali druga roba?»

«Mislim sem si, da me to poprašate. Da, prav tako je; denar je roba, kaj pa bi bil drugzega, nego roba? Ako pelje kmetovalec svojo pšenico ali rž v mesto, proda oboje za denar, tedaj on v tem ko zamenja pšenico ali rž za denar, prav za prav denar kupi. Ako je kmet v stiski zavolj denarja, da tudi več svoje pšenice za isto število denarja; tako tudi narobe, ako trgovec pšenico bolj potrebuje, nego kmetovalec trgovčevega denarja, daje mu zanjo več denarja. Kupnja in prodaja v resnici nisti drugzega, nego menja, v katerej daje jeden denar, drugi pa blago (robo). Navadno zovemo onega, ki daje blago, prodajalca; kupca pa onega, ki daje denar v zamenjo. V resnici pak sta oba isti čas kupec in prodajalec.

«Kovanje določuje vrednost denarja,» opazi župan Novak. «Mislim tedaj, da ima država lahko denarja, kolikor hoče. Treba je le, da mu poviša vrednost. Tako bi se dala lahko bakrenemu vrednost srebrnega, srebrnemu pa vrednost zlatega novca.»

«Tako pa ne gre, oče; vrednost denarja ne trpi nikake sile. Nikdo ne more dati denarju vrednosti, ki mu ne pripada po njegovej lastnosti. Kovanje ne daje vrednosti denarju, ono le potrjuje, da je v novcu (denarji) nek gotovi del kovine (metala), srebra ali zlata, ki toliko in toliko tehta. Vsak srebrni ali zlati novce mora imeti stanoviti (gotovi) del čistega srebra ali zlata.

(Dalje prihodnjič.)

Podlistek.

Denar in kredit.

V C.—. govoril doktor Bister, Slovencem pa ta govor pripobuje Juri Čič.

Doktor Bister je bil beležnik ali notar v majhnem slovenskem mestu. Vsako nedeljo je prišel v precej oddaljeni trg C., da je delal novim zaročencem ženitna pisma, drugim kupne pogodbe in sploh taka pisma, ki jih imajo po postavi delati notarij. Gospod je bil zelo prijazen, delal je, kar se mu je izročilo vestno in hitro ter dajal tudi v gospodarskih stvarih, če ga je kedo kaj prosil, tako dobre svete, da ga je vse rado imelo.

Na večer, ko je bil uže vse dodelal, šel je vselej na poliček rumenega h krčmarji Jesihu, kder so ga uže teško pričakovali vsi odličnejši tržani, mej temi gospod župnik, učitelj, župan itd.

Ko neko nedeljo zopet pride v veselo družbo in voščil vsem dober večer, molil mu župan nek papir nasproti ter pripoveduje, kako ga je pred par dnevi nek laški konjar opeharil s tem ponarejenim desetakom. Vsi so se jezili in šla je misel, da je bilo takrat več denarja, ko so bile še stare «vancigarces», in bankovcev niso tako ponarejali.

«Bolje bi pogledali bili, oče,» pošali se doktor. «Sicer pa imamo tička uže pri našej sodnji dobro shranjenega; kar se pa dobrote starega denarja tiče, ni vse tako resnično. Če hočete, vam prihodnjo nedeljo kaj povem o tem, danes moram takoj oditi, ker sem se zakasnil in mi je jutri zarana iti v Ljubljano.»

«Prosimo,» zagnali so kar v enej sapi in žal jim je bilo, da doktor ne more kar tisti večer pripovedovati. Pa srečno pot žele mu vsi, in danes teden pride poprej.

Ko pride doktor Bister prihodnjo nedeljo mej mnogoštevilne svoje poslušalce, počne govoriti o denarji (novcu). To se mu je zdelo tem bolj potrebno,

lagali, naj se predrugači §. 4 civilnega pravnega reda tako, da bode dopuščeni hrvaški jezik pri sodnijskih obravnavah v Dalmaciji. Potem se je izvolil odsek za preiskavo Kaminskijeve zadeve.

Zakon o ribarjenju se izroči v pretres odseku petnajstotice. Poslanca *Zeithammer* in *Grocholski* se potezata pri tem za samoupravo.

Nazadnje se je začelo posvetovanje o zakonu glede zlaganja zemljišč. Govorilo se je ta dan o tej važnej zadevi le splošno, posebno zanimivega se ni omenilo nič, poučarjalo se je avtonomno stališče v tem prašanju. *Tausche* je poudarjal velike koristi, ki kmetijstvu kredit zljajajo. Minister za poljedelstvo pa je preveliko nadeje ohladil s tem, da je rekul, da zlaganje zemljišč še ne ozdravi kmetijskih bed, pač pa je trden sklep v verigi potrebnih naredeb. — Po splošnej debati se je sklenol prestop v specialno debato. S tem se je seja končala; včeraj je bilo nadaljevanje; o tem prihodnjic.

V *seji gosposke zbornice*, dne 14. t. m. je poročal grof *Bloome* o obrtnem zakonu ter rekul, da je ta zakonski načrt delo globoko segajočega gibanja mej ljudstvom. Priporočal je zbornici, naj zakon sprejme ter se zahvali vladi, da je ona to stvar sprožila. Govornik pričakuje, da vlada k malu predloži primerne zakonske načrte za delalce v fabrikah in za kmete.

Plener, Toggenburg in *Scrinzi* so govorili zoper zakon, *Scrinzi* se je izjavil, da bo moral mestu Trstu na korist in tudi z splošnega stališča glasovati zoper zakon. *Scrinzi* je posnemal tržaške državnozbornske poslance, ki niso pokazali prijateljstva malim obrtnikom. — Ko sta govorila za zakon še *Randa* in *Leon Thun*, končala se je generalna debata i z njo tudi seja.

V 15. dan t. m. je gosposka zbornica nadaljevala razgovore o obrtnem zakonu. Trgovinski minister se je naslanjal na gibanje v obrtnih krogih, v katerih ni narodnostnih navskrižij. Vlada tega gibanja ni mogla prezreti. Sposobnosti spričalo se zahteva v vseh panogah človeške delavnosti. Pričujoči načrt zapopada bolj razvita, bolja načela, ki se naslanjajo na tennične in varstvene predloge.

Potem je govoril poročevalec *Helfert* za obrtno zakonsko predlogo in sprejel se je prestop v specialno debato, v kateri so bili sprejeti vsi paragrafi in členi brez promembe, le v § 1 se je sprejel nek stilistični popravek. Nazadnje se je v tretjem branji ves zakon sprejel. — Danes je zopet seja.

Prejšnji ministri nadležnih, knez Auersperg je bil zadnje dni dvakrat zaporedoma pri cesarju, kar je v političnih krogih obudilo pozornost. Ugiblje se o tem mnogo; nekateri, ki pa niso posebno razsvitljeni politikarji, začeli so uže up gojiti, da ga cesar zopet pokliče na prvo mesto; ti ljudje naj le čakajo; za kneza Auersperga zdaj ni prazen noben stol in trdno upamo, da se tudi ne sprazne; njegove vlade je konec; to je menda sam sprevidel in skoraj gotovo mu zaradi tega vre kri in žole, ker ni misliti, da bi tak mož na prsa potkal in priznal, da je grešil. Otmelna je njegova zvezda, ki sicer nikoli ni sijala, zato je zlovoljen in govori se, da se hoče izseliti. Tudi prav, plakala ne bo za njim Avstrija.

Slovenski poslanci, kakor poroča »Reichsrathscorrespondenz«, razgovarjali so se s pravosodnjim ministrom, kateri jim je zagotovil, da vlada narodnim željam in pritožbam s posebnim zakonom v kratkem kolikor mogoče zadosti.

Bosna in Hercegovina, kakor se kaže, pomirila se je popolnoma, ker nič več se ne čuje o napadih in ropih. Tudi davki se redno iztirjujejo; navada pa je tam taka, da uradniki morajo davke pobirati od hiše do hiše, ker je tam to stara navada; v davkarju bi denarja nobeden ne prinesel. — Zadnje nedelje se je v Sarajevu vršila lepa slovesnost. Cesar je blagovolil podeliti bosenskem metropolitu *Savi* veliki križ Fran-Josipovega reda, kateri mu je pripel deželni načelnik fzm. baron Appel vpricho generalov in drugih oddelčnih gospodov. Metropolit Sava se je v navdušenih besedah zahvalil cesarju za odlikovanje.

Vnanje dežele.

Kronanje ruskega carja je uradno določeno ter bode 27. maja. — Knez *Gorčakov*, prejšnji ruski minister zunanjih zadev, zbolel je nevarno v Nici, kamor se je šel zdraviti; mož je star, zato je malo upanja, da se ozdravi. Rusiji ostane v večnem spominu, ker pridobil si je zanj ne smrtno zasluge.

V *Moskvi* se delajo velike priprave za kronanje ruskega carja. Duma (mestno zastopstvo) je določila za slovesni sprejem carja in carice pri donodu 20.000 rubljev, za svečavo 80.000 rubljev in 100.000 rubljev za ljudske veselice. Razen tega se bo ljudstvo brez plačila gostilo ter imelo prost vstop v gledališča. V spomin slovesnosti se bodo mej ljudstvo delila tudi posebna darila.

V Albaniji so vedni nemiri, poslednji čas posebno mej turškimi vojaki in gorjanci, mej katerimi vedno bolj raste sovraštvo. To pa tudi očitno kaže, da Albancem prav nič ni mari za Turčijo.

Na *Italijanskem* še vedno tu pa tam oberdankujejo, a reč je uže tako pretirana, da je postala bolj smešna, nego nevarna.

Se le zadnjic sestavljeno *francosko ministerstvo* je odstopilo, ker senat ni sprejel njegovega predloga glede postopanja zoper ude nekdanjih vladarskih rodbin, ako ti rogovilijo zoper republiko.

Angleški parlament se je 15. t. m. odprl. Prestolni govor poudarja zboljšanje socialnih razmer na Irskem in zmanjšanje poljskih hudodelstev, vendar pa je treba še ostro nadzorovati obstoječe tajne družbe. Prestolni govor dalje naglašja prijateljske razmere do vseh vlad in povrnitev miru v Egiptu. Vlada dela v Egiptu preuredbe in se briga posebno zato, da se potrebam in pravičnim željam ljudstva zadosti i da se bodo narodne dolžnosti spolnovele. Sultan in vlade so uže izročile predloge, po katerih bo mogoče doseči trajno vladanje in pospeševati blagostanje ter srečo

egiptovskega ljudstva, kakor tudi varovati sueški kanal in evropski mir v vshodnjih deželah.

Perzijski šah se uže pripravlja na popotovanje v Evropo. Najprej pojde k carjevemu kronanji v Moskvo, potem pa se napoti na Dunaj in v Rim, od kočar se skoz Carigrad zopet v Perzijo povrne.

Severno-amerikanska vlada namerjava državnemu zboru predložiti zakonski načrt, po katerem bodo poštnine prosti vsi časniki, ki izhajajo v severno-amerikanskih državah, in to iz tega razloga, ker se imajo časniki smatrati za sredstvo, po katerem se širi omika in blagostanje, omika pa se ne sme obdačevati. — Da bi res vsi časniki širili omiko in blagostanje! Žal, da temu ni takol Nekateri časniki so provzročili mej ljudstvom pravo moralno kugo, ki se je pritepla tudi v — slovenske dežele.

Dopisi.

Iz sežanskega okraja 13. februarja.

(*Vreme, županstvo Štorsk-Kazelsko in Pust.*) Vreme je res letošnje zimo kaj neprijetno, vso zimo nismo imeli nič lepih dni, s prvga zmirom dež, potem sneg, burjo in led, tako, da je vse zimsko delo zaostalo, in še vedno kaže slabo in neprijetno.

Z novim letom se je začelo novo Štorsk-Kazelsko županstvo, res prvi pregovor: nova metla dobro mete, a tukaj žali Bog ne znajo prav pometati, to starešinstvo bi moralo poprej v šolo hoditi, da bi se naučilo, kaj je županstvo, kako se morajo opravljati dolžnosti v občini? same seje niso zadosti, vsako nedeljo seje, ali sadu ni nobenega in tudi ni upanja za boljšo bodočnost. Boljše je bilo in bi bilo, da bi spadali pod *Sežano*. Res je, da ima Štorsk-Kazelska občina za ta važni posel vrlo izobražene može, a pri volitvah se niso v ozir jemali in zato so občinarji sami krivi, če ni vse tako, kakor bi lahko bilo. Zupan se imenuje *Šlibar*, čuje pa niti črke ne pozna, prvi podžupan *Mesarjev* zna nekaj za silo črkati, kdor želi videti njegov podpis, prosim naj pogleda živinski list, drugi podžupan *Dovgan* je takisto zrel kakor ona dva.

Pust so začeli popolnoma opuščati, tako, da v nekaterih vaseh ne vedo zanj, in v malo letih bo popolnoma pozabljen; v Štorjah je pa vendar bil letos živahen pustni dan.

V Divači, 13. februarja.

Dopisnik iz Divače mi očita v 3. štev. »Miru«, da sem jako mlačen za slovenski narod. On trdi, da je pričela vsled tega v naši vasi nemškutarija cvesti in da sem jaz vpeljal nemščino kot predmet v tukajšno ljudsko šolo.

«O blažena Divača! Edina ti si bila do sedaj popolnoma narodna. Blagor tebi! Ti si edina vas na sivem Krasu, ki si ohranila svetinjo narodnosti ne-omadeževano» Čuješ Doktor ni bilo mene, ni se slišala tevtonska beseda v Divači. Gorje mu, ako bi se bil kdo drznol nemško slovko spregovoriti! Zalibogu, da je na tem svetu vse minljivo. Tudi Divači ni bila kruta osoda obnega zakona milejša. V kratkem času, da, samo v štirih mesecih se je vse spremenilo!

O kaka sprememba od tistega dne, ki je moja malenkost prišla v to vas. Tu ne slišite več slovenske besede. Nemško, nemško in le nemško se povsod govori. V naši vasi ne slišite več slovenskih pesni. Sedaj slišite le: »Die Wacht am Rhein« in druge nemške pesni.

Poslušajte in strmitel — Odkar učim tukajšno mladino cerkvenega petja in družin pesni, pojó se v cerkvi in zunaj cerkve le nemške in zmeraj nemške. — Kaj sem storil? — Nesrečnež! — Spokoriti se hočem in Vam, g. dopisnik, zagotavljam, da bomo v prihodnje v cerkvi in zunaj cerkve le slovenske pesni peli. — Čujte se to!

Če pridem v kako društvo, utihnejo slovenski pogovori, ker vse trepeče pred mojo mogočnostjo. — Da se le pokažem, prične vse, kar je živoga, na nemški boben tolči. Da, celo mačke pričnejo nemško mi-javkati in psi nemško lajati. Velika je mogočnost učiteljeva v vasi! Njemu se vse pokorí. Da le mignem, prične vse, kar je živoga, znaš ali neznaš, hočeš ali nečeš, nemško žlohdati. — Dal da! Le karajte me, g. dopisnik! Vaš dopis je mene tako pretresel, da sem sklenol, v prahu in pepelu se Vam pokoriti. Divača dobi v prihodnje zopet staro svoje lice in postane popolnoma narodna. «Vam, g. dopisnik, čudil pa se ho sedanji in bodoči svet, ker oteli ste našo vas iz žrela grdega tevtonskega zmaja».

G. dopisnik pravi, da sem jaz vpeljal nemščino v tukajšno šolo. — To pa vendar le ni res! Nemščina se je učila «ko še mene v Divači ni bilo». — Šolskemu vodstvu je bilo ukazano, da se mora nemščina v višji skupini učiti. To je bilo tudi meni ukazano in ta ukaz tudi spolnujem. Kaj bom jaz «bore učitelj» ugovarjal slavnome c. kr. okr. šolsk. svetu? — Tega ne morem i ne smem, ker sem služabnik in kot tak moram storiti, to, kar mi dotična oblastnija veleva, ko se nemščina iz ljudske šole odpravi, gotovo učitelji prvi z veseljem pozdravimo to naredbo. Silili se gotovo ne bomo, da bi podučevali nemščino. — Veljavni može se uže dolgo boré za odpravo tega predmeta in upanje je, da prej ali slej to tudi dosego.

Se nekaj mi vest očital — Poleg zapovedanih, nemščini odločenih ur, podučujem tudi v prostih urah nemščino. Tukaj je namreč železniška postaja. — Kaj to pravim? — Saj je Divača povsod znana. — Nastavljeni so tu železniški služabniki, ki potujejo od mesta do mesta. Zgodi se, da so ti ljudje prestavljeni v nemška mesta in zato želé, da bi njih otroci vsaj nekaj nemškega znali. — Hudi Nemci tukaj gotovo ne postanejo. — Ti ljudje so me tedaj prosili, da bi njih otroke nekoliko nemščine posebe učil. — Učijudnost trija, da si ljudje drug drugemu kolikor mogoče postrežemo. — Če ne, tedaj smo suroveži. — Jaz sem tedaj želji teh ljudi ustregel in to

je menda dalo g. dopisniku povod, da me imenuje mlačnega narodnjaka. — In prav zaradi tega apodiktčno trdi, da se tukaj nemškutarija šopiri. — Kar mene tiče, vendar le sem narodnjak, če tudi učim nemščino, morebiti boljši od marsikakega kričača. — Delam za narod, kolikor mi moči dopuščajo. — G. dopisnik, če ste vi res narodnjak, delajte tudi Vi kolikor morete za narod in Bog Vam daj obilo uspeha! — Učitelje pa pustite v miru. Oni so služabniki ter morajo delati tako, kakor se jim ukazuje. — Z Bogom, g. dopisnik; hvala Vam lepa, ker ste me v Celovec nesli.

Ivan Bano
ljudski učitelj.

Iz Gorice, 16. februarja.

Goriška čitalnica napravi za čas posta dve veselici in sicer v nedeljo 25. t. m. in v nedeljo 11. marca. Pri prvi »besedi« bode pel čitalnični mešani pevski zbor četiri pesme. Mimo tega se obeča bariton-solo s spremljevanjem klavirja in deklamacija. Jedro vsemu pa bodeji dve igri in sicer: šaljiva igra »*Svetoslav Zajček*« in vesela igra »*Filozof*«. Nadejati se je prav zanimivega večera in upati, da se tudi mnogo inteligence iz goriške okolice snide. Program se priobči te dni. Veseljem pripoznavajo vsi, da se letos naše društvo nekako živahneje giblje, za kar gre čast in hvala gč. pevkinjam, gg. pevcem, g. pevodju in marljivemu odboru ter veselicnemu odseku. Po velikej noči pa se napravijo večji društveni izleti. Sloga jači! Čestital je čitalnični odbor svojemu častnemu članu, bar. *Winklerju* za zaslužno odlikovanje.

Z slovenskega štajerja, 6. februarja.

(*Napredovanje slovensko-štajerskih učiteljev*). Ali je sedanja vlada Slovincem in Slovanom zelo prijazna, o tem se je težko odločno izjaviti, posebno nam Slovincem. Toliko pa je gotova istina, da je zelo prizanesljiva nasproti tistim svojim uradnikom, kateri niso Slovanom prijazni, vzlasti nasproti onim, kateri za Slovence in za njih narodne želje ne marajo. K tem smemo prištevati tudi moža, kateri stojí na čelu štajerske deželi. Iz njegovega delovanja se morebiti to ne dá sklepati, pač pa iz tega, kar delajo njegovi podložni organi. Zoper Slovence ne delajo sicer veliko korakov, a za Slovence pa tudi čisto nič. Koliko uradujejo politični uradniki na Štajerskem v Slovenskem jeziku? Nič ali skoro nič. Koliko se dela za slovensko šolstvo? Silmo malo. Na južnem Štajerskem je po najnovejših statističnih datih najslabše šolsko obiskovanje. In zakaj? Nekaj je res to krivo, da slovenski kmet še dosta ne ceni izobraženosti in da radi tega svojo deco nemarno v šolo pošilja. Naj več je pa temu vzrok pomanjkanje šol na spodnjem Štajerskem. Koliko vasi, in to velikih in malih vasi je še pri nas, iz katerih morajo otroci ali morali bi po 2 uri daleč v farno šolo hoditi, samo zato, ker nemajo v takih vaseh šole, dasi tudi bi je po postavi imeti morali. Da je pa nemajo, temu je to vzrok, da se je nekateri roditelji branijo, drugod pa nemške šolske gosposke boljše skrbé za nemščino nego za nove potrebne šole. Torej, dragi primorski Slovinci, naših šolskih gosposk, posebno pa naših šolskih, želó po nemškutariji dišečih nadzornikov ne morem hvalliti. Pač je pa večina slovensko-štajerskih učiteljev v novejšem času zelo hvalevredna. Imamo pri nas nekaj mladih in starih učiteljev, ki so precej omikani, želó uneti za šolski napredek in ob enem odločno narodni.

Največje število taciš šolnikov se nahaja v Celji in okolici, kder imajo vrlo in narodno delajoče učiteljsko društvo, v Celji so imeli tudi skozi 3 leta svoj šolski časopis, vredovan po profesorji *Zolgarju*. Enako čvrsto je ptujsko učiteljsko društvo. Ono ne trobi niti v nazovi liberalni niti v nemškutarski rog, kakor bi to ptujski kričači radi videli. To kaže sklep tega društva v zadnjem občnem zboru, da hoče z svojimi pičilimi sredstvi razpisati darilo za najboljšo oceno *Slomška*, torej za opis moža, ki je bil prvi in največji udarec dal šolskemu nemškutarjenju na Štajerskem. — Letos so se jeli pa še mariborski učitelji gibatí šolski list »*Popotnik*«, kateri je do zdaj v Celji izhajal, ureduje od novega leta mariborski vrhovni učitelj in bivši nadzornik *Nerat*, tiska se pa dobro narodni list v tiskarni Leonovi z vrhim »*Gospodarjem*« in narodno »*Südsteir. Post*« vred.

In to je velikega pomena za mesto, kder se ta ali oni časopis tiska, in za stan, čegar član se loti tako težavnega pa domoljubnega dela. S tem se česti dotično mesto in stan, ki postaneta za okolico in sodruge važnejše središče in zatočišče. Vsa čast torej celjskim, ptujskim, mariborskim in drugim narodnim učiteljem na južnem Štajerji.

V—ski, b. L.

Domače in razne vesti.

Cesarja dar. Soseski Ubelsko so svitli cesar dali 200 gld. podpore za zidanje šole.

Zaupnice ministru Taaffe-ju. Od več strani nam pišejo in nas poprašujejo, ako ne bi bilo prav in umestno, da bi občine pošiljale telegrafčne in pismene zaupnice ministerstvu Taaffejevemu, da bi se tako oporekalo onim, ki so se drznoli sumničiti to pošteno vlado. Mi odgovarjamo, da bi bilo to prav in lepo, ali da bi se morala zgoditi po vseh večih slovenskih občinah, po političnih društvih in drugih ljudstvo zastopajočih korporacijah.

Tržaške novosti. Veliko gledišče zdaj opravljajo in postane večje in jako elegantno. — Ker pa je direkcija naročila več stvari za notranjo opravo na Dunaju, zato so tržaški rokodelci v raznih časnihk vyzdignoli velik krik in je celo nastal hud prepir mej »*Alabardci*« in »*Cittadinoma*«. — Mi pravimo, da je dobro, da se daje zaslužek domačinom; a to je tudi znano, da je obrtnija, posebno pa okus tržaških obrtnikov daleč za tehniko in okusom dunajskih obrtnikov, kar pa je naravno, ker Dunajčani imajo na raspolaganje šole, izložbe in sploh vse, če-

sar potrebujejo k napredovanju. — Predvčerajšnjem sta bila 2 majna požara, eden v delalnici mizarja Zavanje v Via Ferrera, št. 285, drugi v Rojani; oba požara pa so zadržali domači ljudje in sosedje še predno so prišli gasci na mesto. Pri tej priliki moramo omeniti, da so naši okoličani jako spretni pri gašenju požarov; temu pa je uzrok, ker je mej okoličani vse polno izvrstnih zidarjev. — Pri Sv. Alojziju pod bošketom. blizu kampanje Mauroner so našli 14. t. m. zjutraj nekateri okoličani na tleh mrtvo truplo nekoga Karola Schröder, vrtnarja pri Perottiju, rojenega v Posendorfu pri Dunaji, še le 40 letnega moža. Zraven njega je ležal revolver, s katerim se je bil nesrečni ustrelil 3 krat v srčni kraj. Uzrok samemora, pravijo, da je bila žalost, ker ga je g. Perotti vsled krivih tožeb, torej po nedolžnem zapodil iz službe. Malodušno dejanje sicer, a tudi obrekovalca mora vest peči. Predvčerajšnjem je nek voznik blizu Sv. Ane povozil 7 letno deklico Alojzijo Gustin; zlomila si je eno nogo in se splon poškodovala. Ubogi roditelj! — Ravnatelj in nek profesor nemške realke v Trstu sta se peljala zadnjo soboto v čolnu v Barkovlje; nenaden močan veter prevrne čoln in oba bi bila utonila, da ni bilo blizu večje ribiške barke, katera je prhitela na pomoč in oba potegnola na krov. — Zadnjo soboto je bil tudi še precej velik požar v prodajalnici stekla firme Friedrich in Via Ponterosso; gasniki so ogenj k malu pogasili; škoda pa je požar vendar napravil nad 2000 gld.

Trgovska zbornica je imela 14. t. m. izvenredno sejo, v kateri je sklenola soglasno, da se prodajo občni magazini (Lagerhäuser) vladi in da se v tem obziru v soglasju postopa z mestnim zborom. Enak sklep se je dosegel tudi v mestnem zboru, v katerem pa so se skrajni levičarji temu upirali i zelo ropotali zoper vlado ter se sklicavali na zgodovinske pravice, mej katere so uvrstili tudi občna skladišča. Torej se je vest vresničila, da vlada prevzame te za bodočnost tržaške trgovine tako važne magazine v svoje varstvo. Ali to bode tudi zadosti prekrizalo račune južnej železnici, posebno kadar bode dovršena železnična črta Hrpeleje-Trst, po kateri bode odhajalo največ blaga iz magazinov v notranje dežele, to pa utegne spraviti, predno se misli, tudi južno železnico pod državno vladno, kar bi bilo na vsak način v interesu avstrijske trgovine sploh.

„Jour fix“ napravi jutri večer »Sokola« v telovadnih prostorih, kateremu pričetek je ob 6. uri, k obilnej udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

† **Glasoviti Fran Hermet**, ki je več let vodil Progressovo stranko, umrl je včeraj zvečer v 71. letu.

Razpisi. C. k. mornarica išče zdravnikov. Tak mornarski zdravnik ima precej plače 900 gld., pa posebne pristojbine kadar je na ladiji itd., ki gotovo znašajo malo manj, nego plača. Prošnje se pošiljajo skupnemu vojnemu ministerstvu, oddelek za mornarico. — Koperska županija je razpisala službo kapelnika mestne godbe. Plače je 800 gld. Dolžnost je učenje mestne in filharmonične godbe. Prošnje do 15. marcaja. — Viši c. k. finančni inšpektor v Kopru naznanja, da se v Kopru odda zaloga duhana in sicer dovolj erar 2%, od prodanega duhana in 1½% od kolekov. Obravnava bo 1. marcaja v uradu višjega inšpektorja v Kopru ob 11. uri zjutraj. Natučnejši pogoji so razpeloženi vsakemu na ogled v omenjenem uradu.

Razpisana je služba zdravnika v Bazovici z letno plačo 1200 gld. in 150 gld. doklade za voznino. Okraj obsega razen Bazovice še te le okoličanske vasi: Bane, Padrič, Trebče, Gropado, Lipico in Lonjer. Dotične pošnje se imajo poslati tržaškemu magistratu najdalje do 28. t. m. Ali se zdi magistratu potrebno, da zna dotični zdravnik tudi slovensko?

Novačenja v Trstu. Obravnava zastran osvobojenja od vojaščine bo 2. marcaja v mestnej hiši. Nabor vojaščine podvrženih bo v mornaričnej kasarni v starem Lazaretu. Tisti mladeniči, ki niso prejeli poziva, naj se zanj oglašé v prvem magistratovem oddelku. Kdor bi brez važnega vzroka ne prišel k naboru, smatral se bode za beguna. Nabor se bo vršil, onih, ki so rojeni v letu 1863 od št. 1 do št. 205—3. marcaja, od št. 206 do št. 410 5. marcaja, višjih števil 6. marcaja; onih, ki so rojeni v letu 1862 od št. 1 do št. 320 7. marcaja, višjih števil 8. marcaja; onih, ki so rojeni v letu 1861 do št. 390 9. marcaja, višjih števil pa 10. marcaja. Postava za tiste, ki ne pridejo ob svojem času k novačenju, jako je ostra in se strogo izvršuje, zaradi tega svarimo naše mladeniče, naj se ne zakrivijo s zamudo, ali pa slabim vedenjem.

Odbor delalskega podpornega društva naznanja svojim udom, da so se po sklenenem računu o plesu 1. t. m. pokazale te le številke: Dohodki: za prodanih 1030 kart po odbitej proviziji biljeterju gledišča gld. 507.19, darila gld. 92, skupaj gld. 599.19, po odbitih troških gld. 303.90, ostane čistega dohodka za penzijski zalog gld. 296.29, katera svota se je odposlala precej v hranilnico. Prav tako je poslal odbor te dni v hranilnico preostanek meseca jan. gld. 401, vidi se iz tega, da se društveni kapital hitro množi. Odbor pa vabi tudi družabnike in družabnice, naj pridno pristopajo v oddelek za založno, ki je v gospodarskem in narodnem obziru prevelike važnosti. Konečno odbor polaga na srce nadzornikom, naj obiskujejo bolnike; pri vsakem bolniku se nahaja pola od zdravnika, katero morajo podpisati nadzorniki vsakokrat, kadar obiskujejo bolnike, in naznanja, da so uradne ure v društveni pisarni od 9 ure zjutraj do 1. pop. in od 5. ure pop. do 9. ure zvečer. Prej in poslej se ne sprejema denar i se ne izplačujejo podpore.

Policijsko. Predvčerajšnjem je policija zaprla nekoga 37 letnega Jožefa A., ker je ukradel nekemu feldvebelnu v rojanskej kasarni več rut in par čevljev. Še v kasarno se upajo. — Nek podmašinst na Lloydovem parniku »Galatea« je predvčerajšnjem nekemu tujcu na nujno prošnjo dovolil, da sme priti na parobrod, da si ga ogleda. Ubogi podmašinst mu

vse razkaže in tujec ne more prehovati njegove prijaznosti. Poslovila sta se jako prijazno; a k malu po odhodu tujca se podmašinstu zgrhanči čelo, kajti segel je v žep in zapazil, da mu manjka mošnjice, v kateri je imel 15 gld., 1 tolar, dva prstana. Zaklel se je, da ne bo nikoli več sprejel tujcev na krov. — Na ladiji »Giovannina« pa je nek tat iz kapitanove kabine ukradel namizno uro vredno gld. 6. — Predvčerajšnjem so nekemu gospodu na velikem trgu, da ni opazil kedaj, ukradli medaljon vreden 50 gld. — Policija je dobila znanega tata Janeza M. iz Gorice, ki je zadnje dni večkrat kaj pokradel, pa vsakokrat policiji ubežal, akoprem mu je bila za petami. No, zdaj pojde zopet studirat.

Nezгода na južnej železnici. Mej Divačo in Sežano se je zlomila os vagona polnega lesa mej vožnjo vlaka za blago št. 174. Ker niso mogli hitro odstraniti lesa in vagona, nastala je vsled tega zamuda v prometu; zamudil je brzovlak z Dunaja v Trst 42 minut, iz Trsta na Dunaj pa 56 minut, v Trstu pa se je bila uže raznesla vest o mrtvih in ranjenih itd., sploh o veliki nesreči.

Goriške novosti. V Gorici je zdaj na obisku pri grofu Chambordu imeniten časnikar Henri des Houx iz Pariza. Ta mož je pisal nedavno v močno razširjeni in uplivi francoski list »Gaulois« o grofu Chambordu, kako se pridno pripravlja na bodoče spremembe na Francoskem, ob enem pa popisuje tudi razmere v Trstu in Gorici. O Trstu pravi, da ga Iredentovci po krivici imenujejo mesto, ki spada pod italijansko jezično okrožje, ker se lahko vsak prepriča, da pravo in originalno prebivalstvo tega mesta je slovensko. — Tako se polagoma Iredentovci povsod na laž postavijo, le nekde (?) v Trstu ne.

Grof Chambord je te dni zopet sprejel mnogo francoskih plemenitašev. Od vseh pa se je poslovel z besedami: »Notre temps n'est pas encore venu.« (Moj čas še ni prišel.) Grof Chambord tedaj še goji upanje, da ga posade na kraljevi francoski prestol. — Nemogoče to ni, ker sedanje dogodbe na Francoskem morajo gojiti nadejo kraljevim, kakor tudi cesarskim princem.

Majhno branekarstvo. Te dni je nekdo oropal poštni voz, ki vozi mej Ronkami in Cervinjanom ter vzel iz poštne železne skrinje 1600 gld., ker se sumi, da se je ta stvar zgodila v porazumejni s postnim slugam, zato so tega zaprli. — V preiskavi nekda se izgovarja, da je oropal poštno skrinjo nek pasazir mej tem, ko je on šel malo na stran ne dlač od Vile Vicentine. — Ta izgovor je tudi jako sumljiv.

Slovenski poslanci pri gospodu ministru Pražaku. Vsled mnogih pritožeb iz slovenskih okrajev, da nekateri sodnije še vedno odrekajo slovenskemu jeziku veljavo ter slovenske tožbe in uloge nemški rešujejo, sklenoli so slovenski poslanci s Kranjskega in Štajerskega vse te pritožbe objaviti g. justičnemu ministru. Vtorek so bili od g. ministra sprejeti in so dotične akte mu predložili dokazali, da smo Slovenci še prav daleč od enakopravnosti svojega jezika pred sodnijami. Kranjski poslanci gg. grof Margheri, Klun, dr. Polihar, Obraca in Pfeifer opozarjajo g. ministra, da zahteva avtoriteta vlade, da se načela, katera je vlada uže dostikrat izrekla, od njenih organov dejansko izvršujejo. G. minister Pražak priznava, da so še marsikateri nedostatki glede enakopravnosti pri sodnijah. Ker so mu došle razne pritožbe, razložil je deželnej nadsodnji graške svoje mnenje uže večkrat po ukazu od 18. aprila 1882. Tudi po njegovih mislih se vsem homatijam le po zakonu stori konec in za to bo prilika pri posvetovanji od Dalmatincev predloženega postavnega načrta. Slovenski poslanci so potem sklenoli, vse pritožbe z dokazujočimi akti vred pisмено izročiti g. ministru.

600 letnici imel je »Narod« telegram z Dunaja, da so cesar odobrili od slavnostnega odbora sestavljeni program. Kakor se nam z Dunaja poroča, dotični program še ni potrjen, ter hočejo počakati, da tudi deželni odbor štajarski predloži svoj program, ker se imate slavnosti vršiti druga za drugo. Sicer pa smemo upati, da bode program potrjen, kakor ga je sestavil slavnostni odsek, in da cesar obiščejo Kamnik, Bled in Idrijo ter se v Ljubljani pomude dva dni.

Vitez Schneid, ki se je zaradi dolgega bolehanja na žalost vseh dobrih Slovencev odpovedal državnemu poslanstvu, ozdravel je popolnoma. Mi in gotovo vsi Slovenci bi tega izvrstnega gospoda zopet radi videli v državnem zboru.

Imenovanje. Dohtar sv. pisma je bil imenovan na c. k. vseučilišču na Dunaji g. Jožef Dolenc iz Planine.

† **Valentin Sturm**, tudi v Trstu dobro znani vinski trgovec in posestnik, umrl je 14. t. m. zjutraj v Poljčanah blizu Begun. Naj počiva v miru!

Prolongiranje notranjske loterije je vsled posredovanja gosp. poslanca Obreze dovoljeno.

Loterija narodnega doma. Upravni odbor je razposlal srečke uže po vsem Slovenskem, potem na nekatero kraje Hrvaškega, Dalmacije, Češkega in v Sredec v Bolgarijo. Začele so društvenemu blagajniku prihajati uže tudi denarne pošiljatve za razprodane srečke, in sicer ne le z Slovenskega, temveč tudi s Češkega, kder se srečke razmeroma hitreje prodajajo nego mej nami. Rojalki naj venlar nikar ostali naši bratje nas ne osramoté! Spoznajmo važnost »Narodnega doma« kot sijajnega spomenika naše probujenosti, velike literarne in dijaške ustanove ter poroka boljše naše bodočnosti in sezimo po srečkah, katere imajo tudi zato veliko vrednost, ker je loterija »Narodnega doma« v resnici z sijajnimi in mnogimi dobitki preskrbena. — Upravni odbor tega društva prosi one gospode, katerim je poslal srečke, naj jih ne vračajo, ako jih ne morejo takoj spečati, ampak naj jih pridržé, ker se z ozirom na sijajno z dobitki preskrbeno loterijo utegne posre-

čiti prodaja. Čas za vračilo neprodanih srečk je do 15. decembra t. l. Za prodane srečke skupljeni denar pa naj se pošilja vsak mesec blagajniku dr. Josipu Starčtu, hišnemu posestniku na Marije Terezije cesti 5.

Vabilo k glavnej skupščini, katero ima ptujška čitalnica dne 4. marcaja t. l. ob 5. uri popoldne. (Ako bi ob tej uri ne bilo še postavno število udov zbranih, zborovalo se bode o istih predmetih ob 6. uri istega dne). Dnevni red: 1. Poročilo predsednikovo, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo, 4. poročilo revizijskega odseka, 5. volitev novega odbora, 6. volitev revizijskega odseka, 7. Posamezni nasveti. — K tej skupščini uljudno vabi.

Odbor.

Slovenski učiliščniki v Gradcu so nam poslali tiskano drugo poročilo o delovanji in stanji podpiralne zaloge. Iz tega poročila vidimo, da ima sedanja glavica 3500 gld. nominalne vrednosti v dolžnih pismih in 7 gld. 65 kr. gotovine. Dohodki so znašali v zadnjem letu 402 gld. 70 kr., troški pa 291 gld. 56, bilo je tedaj prebitka 111 gld. 14 kr. Načelnik temu dobrodelnemu društvu, katero je vredno, da ga tudi nedijaki podpirajo, je vseučiliščni profesor dr. Krek.

Fiziko za nižje gimnazije, realke in učiteljska, katero je spisal in založil Jakob Čebular, potrdil je naučni minister, in se toraj sme rabiti v šolah.

Ruskega carja prestol, ki se bo rabil pri kronanji, uže je v delu, veljal bode 16.000 rubljev, izrezan bo iz hrastovega lesa; nebo bodo nosili štirji deset čevljev visoki stebri, nebo bo dičil carski orel in poleg tega še 56 grbov ruskih dežel.

Civilna lista nekaterih vladarjev. Na Francoskem je natanko določil Napoleon I. civilno listo, po kateri je dobival na leto on 25 milijonov frankov zase, 3 milijone pa za prince. Njegov nastopnik, kralj Ludovik Filip je dobival le 12 milijonov frankov, Napoleon III. pa zase i za svojo obitelj 40 milijonov frankov. Zdaj ima francoske republike načelnik 1 milijon in 200.000 frankov na leto. Pruski kralj dobiva 4 milijone tolarjev i naš cesar 4 milijone 50.000 goldinarjev. Amerikanskih severnih držav načelnik ima le 25.000 dolarjev in Švicarske zveze samo 10.000 frankov.

Nesreče. Na Angleškem, kder se je v zadnjih mesecih pripetilo toliko groznih nesreč, razsajajo te dni zopet strašanski viharji, plobe in povodnji. Reka Themse je razvodenela ter cele okrajine poplavila, skoraj vsa dežela okoli Londona je na široko pol vodo; mnogo ljudi je utonilo; tudi na morji se je zopet zgodilo več nesreč. — Iz Novega Orleansa se telegrafično poroča, da je 13. t. m. tam začela goriti avstrijska ladija »Imperatrice Elisabetha«, katero so potopili. Stesali so to ladijo v letu 1875 v Malem Lošinu, nosila je 1629 ton; bila je lastnina Lošinjanov ter največja avstrijska ladja na jadra. — V Ameriki se je povodenj ponovila, v Louisvillu in Cincinnati stoji nad 1000 hiš pod vodo, mnogo ljudi je utonilo in veliko tisoč delalcev delo zgubilo.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Davkovski dohodki v letu 1882. Čisti dohodek neposrednih davkov v letu 1882 znaša 95.291.024 gld. (2.728.837 gld. več, nego v letu 1881); čisti dohodek izvenrednih davkov: 174.578.773 gld. (7.456.084 gld. več, nego v letu 1881). Čisti carinski dohodki avstrijsko-ogerskega colnega okolišča pa so znašali 43.755.471 gld.; od teh pa se ima odbiti na upravnih troških in povračilih 25.600.492 gld. in ostane tedaj prebitka le 19.254.979 gld.

Vrtnarji, pozor! Letos se je prikazalo na vseh sadnih drevesih jako obilo goseničje zalege; tudi se uže opazujejo zgorene gosence. Vrtnarji in gospodarji, zadnji čas je, da to zalego iztrebite in sežgite, ako ne, ne boste imeli sadja. Naj bi marljivi gospodarji opominjali zanikarne, da se naglo lotijo dela vsi, ker zanikaren sosed škoduje tudi marljivemu; ko gosence obero sadje na njegovem vrtu, preselje se tudi na sosedovi.

Pogozdovanje Krasa. Tržaška komisija za pogozdovanje je nasadila po hrbtu hriba nad sv. Ivanom to zimo nad 60.000 gozdnih dreves, v kratkem pa začne nasejavati ono goličavo pred Bazovico. Od strani c. k. gozdnega nadzorstva pa se je pogozdilo lansko leto v sežanskem okraju, in sicer v Divači, Rodiku, Lokvi, Štorjah in v Daneh goličav v meri 35 hektarov, v komenskem okraju, in sicer v Komnu, Velikem dolu, Malem dolu, Lipi, Šibehah, Škrbinu in Tomaževici goličav za 56 hektarov, v Zagradu za 2 hektara in v Dolini, Borštu, Boljuncu, Ricmanjih, v Sancerbu, Reki, Ospem in Gročani, v Istri goličav za 15 hektarov, skupaj se je torej pogozdilo Krasa lansko leto za 108 hektarov, za katero pogozdovanje se je porabilo 872.000 dreves in 2000 kilogramov želoda. Površje vsega dosedaj na umetni način pogozdenega Krasa znaša uže 870 hektarov, od katerega površja spada na Trst 110 hektarov. Kakor se sliši, spoznal so tudi pri namestništvu, kar smo mi uže davno nasvetovali gledé pogozdovanja, da se namreč prebivalstvu samemu izroči skrb za pogozdovanje po načelu premij in oproščenja davka.

Nova železnica mej Trstom in Benetkami. Sliši se, da se je novo brezimno društvo za italijanske železnice, katero se pogaja z italijansko vlado, da vzame v najem vse državne italijanske železnice, za vzemalo, da zgradi tudi novo železnico iz Benetk skoz Portogruaro, Cervinjan, Tržič v Trst. Bomo videli.

Listnica uredništva. Gospod J. Štrobl v Preserjah. Prejeli smo Vaše pismo, iz katerega povzamemo stvari, katere so nezaslusane. — G. Huttera ni več v Trstu, odšel je na Dunaj, da stvar pospeši; da le vzemo njegovo addresso, Vam jo v listnici naznanimo, da se boste mogli direktno nanj obrniti. Stvar je menda taka, da hoče zdaj prav tisti advokat, kateri je poprej delal za Abendroth-Russo-vo maso, zdaj delati v korist voznikov. Stvar se mora na vsak način v kratkem razjasniti.

Tržno poročilo.

Kava. — Ker so cene kave na drugih evropskih in američanskih trgoviščih prav močno poskočile, je začelo tudi v Trstu boljše gibanje v tem blagu in so cene zopet poskočile ter postale jako trdne z nagibom, da še poskočijo. V tržaških zalozah je zdaj blizu 70.000 metr. stotov razne kave. Prodalo se je v zadnjem tednu blizu 14.000 vreč Rio po gl. 37, 40, 42, 46, 50 do gl. 54, 1000 vreč Rio lavé po gl. 58 do 80, 1000 vreč Santos po gl. 49 do 58, 2500 vreč Java po gl. 61 do 66, 400 metr. stotov Ceylon plant od gl. 80 do 122, 600 vreč popra Singapore po gl. 67 do 70. — Te cene razumijo se na debelo; tržaški komisijonari računijo naravno 3 do 4%, više cene.

Sladkor. — Ker so ponudbe jako močne so cene v zadnjem tednu zopet padle za 1/2 gl. pri metr. stotu. Prodalo se je 7000 do 8000 metr. stot. sladkorja v vrečah po gl. 28 1/2 do 32 1/2.

Sadje. — Močna prodaja v pomerančah in limonih. Tudi druga levantinskega sadja je šlo dosti, ker so lastniki cene zljajšavali. Pomeranč in limonov je šlo ta teden nad 8000 zabojev o gl. 1 1/2 do 4 1/2, in najboljše blago celo po gl. 5.— Rožiči pulješki veljajo gl. 8 1/2 do gl. 9 1/2, fige v venci, katerih je odšlo ta teden blizu 30 vagonov, po gl. 19, slabše vrste od gl. 15 do gl. 18, opaša po gl. 21 do gl. 22.—, cvebe navadne gl. 16 do gl. 21.—, zbrane Eleme gl. 20 do gl. 33.—, Sultanina gl. 29 do gl. 46.

Olje. — Prodalo se je tega blaga ta teden prav dosti in po dobrih cenah. Jedilno velja gl. 36 do gl. 41.—, namizno gl. 50 do gl. 62.

Riž. — v slabem obrajtu, cene mlahove. Denes velja italijski riž gl. 14 1/2 do gl. 22 1/2, indijski pa gl. 11 do gl. 12 1/2.

Petrolje. — cene jako trdne z nagibom da še poskočijo. Prodalo se je te dni okoli 2000 sodov po gl. 10.15 do gl. 10 1/2 na debelo, na drobno pa terjajo denes uže čez gl. 10 1/2.

Domači pridelki. — Fižol vedno zanemarjen od gl. 7 1/2 do gl. 12 1/2.—; maslo dobro obrajtano in se je prodajalo zadnje dni stajersko v kibliah po gl. 95 do gl. 100.— kranjsko in hrvatsko gl. 93 do gl. 95.—, ponarejeno blago gl. 70 do gl. 80.

Speh in mast. — Neznatna kupčija. Speh domači se prodaja tukaj po gl. 70 do gl. 75.—, mast ogerska po gl. 73 1/2 do gl. 82.

Žito. — Malo ali nič prodaje, ker lastniki drže vse žito za 1/2 do 1/3 gl. više, nego pred tednom, tendenca za više cene.

Les. — Kupčija se zdatno boljša. Deske koroške colarce od gl. 88. do gl. 90, štajerske 66 do gl. 70.—, uso Afrika gl. 53 do gl. 55.—, škurete koroške gl. 68 do gl. 70.—, štajerske gl. 40 do gl. 42.

Seno. — Cene so sopot nekoliko popustile, zato po nočejo Notranjci več voziti toliko sena, in prav imajo. — Denes velja seno gl. 1.60 do gl. 1.80, fino volovsko gl. 1.90 do gl. 2.—, k večem gl. 2.10.

Borsno poročilo.

Iz Pariza in Dunaja došla so ugodna poročila, vsled česar je bila borsna jako animirana in so kurzi skoro vsih papirjev poskočili. Znamnje to, da je politično stanje v Evropi obče ugodno. Valute in devize bolj mlahove.

Dunajska borsna dne 16. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	78	gl.	25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	»	55	»
Zlata renta	96	»	55	»
5% avst. renta	93	»	—	»
Delnice narodne banke	827	»	—	»
Kreditne delnice	293	»	50	»
London 10 lir sterlin	119	»	70	»
Napoleon	9	»	49	»
C. kr. cekini	5	»	62	»
100 državnih mark	58	»	45	»

Tovarna oljnatih mastil Oelfarben-Fabrik. **Najbolja** Veliko skladišče ketarske robe i čresla.

SEMENA

se dobivajo pri

G. Poppović-u v Zagrebu.

Vsakdo, kdor želi, dobi cenik brezplačno i franko

Trgovina bojadarske robe. **na dom.** Skladišče ličil laka za ličilce i kolare.

Nova tiskarna

(Nuova Tipografia)

v Via Torrente, na voglu nasproti kavarne »Chiozza« in gostilne Aurora,

izvršnje vsakovrstna tiskarska dela po najnižji cenli. Ker je v tej tiskarni osobje, ki zna slovenski in hrvatski jezik, kar se ne nahaja v nobeni drugi tiskarni v Trstu, priporočamo se ta tiskarna sama po sebi Slovincem in Hrvatom, — posebno zdaj, ko bodo c. k. uradnike in stranke potrebovale vse polno novih slovenskih in hrvatskih tiskovin. Priporočamo se tudi čestiti duhovščini, gospodom učiteljem, ki pogostoma rabijo vsakovrstnih tiskovin, potem trgovcem, gostilničarjem in drugim obrtnikom.

Oznanilo.

Slavna c. k. deželna vlada v Ljubljani je z ukazom od 6. januarja t. l. št. 1141 dovoliti blagovolila, da se preloži semenj v **Rovtah**, kateri je sicer v pondeljek po tihji nedelji vsako leto, letos na 20. dan marca, to je na torek v velikem tednu. Zupanstvo Rovte pri Logatcu dne 7. februarja 1889. (3—3) **J. Petkovšek.**

LA FILIALE della BANCA UNION TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valute.

a) Accetta versamenti in conto corrente: Abbonando l'interesse annuo

per Banconote	per Napoleoni
3% con preavviso di 3 gior.	3% con preavviso di 20 gior.
4% » » » 12 »	3 1/2% » » » 40 »
4 1/2% » » » 20 »	3 1/2% » » » 3 mesi
4 1/2% » » » a sei mesi fissa	3 1/2% » » » 6 mesi

Godranno dell'interesse aumentato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quelle con 13 giorni dal 13 giorni e quelle con 24 giorni dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO

abbonando il 3% interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso cheque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di Cambiale per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegno per queste ultime piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso 1/2% di provvigione.

c) accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza. 31

La Filiale della Banca Union

(Sezione Merce) s'incarica dell'acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču.

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žvečih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo »cvetu zoper trganje po dr. Maliču« z raven stofečim enamerjem; 1 steklenica 50 kr.

(Varstvena znamka).

Planinski želiščni sirop kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prane in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljšo vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in begavne oteklino. 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda, najboljšo za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradjivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Križistilne kroglice, c. kr. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj a 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj. 20—3

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“ Jul. pl. Trnkóczy-ja na mestnem trgu v Ljubljani.

Gospodarsko društvo v Skednju

vabi svoje ude na **občni zbor**, kateri bo 25. t. m. ob 10. uri zjutraj v gostilni Matije Sancin-a (pri »tičku«).

Dnevni red:
1. Poročilo predsednika.
2. Predlaganje računa.
3. Volitev novega odbora.

2—2 **ODBOR.**

V najem se takoj dá pekarija in vinotoč v Ljubljani

z vsemi potrebnimi pripravami. Pogoji se izvedo pri hišnem posestniku samem, sv. Florijana ulice h. št. 12.

Nič več kašlja

(10-7) **Prsni čaj** napravljen po lekarničarju **G. B. Rovis, v Trstu, Corso 47** ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvi h tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čistih krl, ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 soldov.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pite za prestenje života in proti madrou iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtjem trupu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena škatlja velja 30 soldov.

Plašter in tudi tinktura proti kurjim očesom in debeleji keži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 soldov. — Ena steklenica tinkture 40 soldov. Edina zaloga v Trstu v lekarni Rovis, v Gorici v lekarnah Cristofaletti i Pentoni. Ajdovščina: Guoglielmo. V tej lekarni govori se tudi slovenski.

Tinctura Chinae & Rhei comp. vulgo Marija pomagaj želodečne kapljice katere napravlja **Gabriel Piccoli** lekar »pri angelji« v Ljubljani, Dunajska cesta.

To zdravilo napravljeno iz najboljših zelišč, katerih mnoga rastejo v okolici znane romarske cerkve Matere Božje na Brezji na Goranjekem, ima čudovito moč v sebi.

Omenjano zdravilo služi v pomoč, ako kdo nima dobrega želodca, ako ima slabšo sapo, ako ga napenja, ako se mu peha in ga vlje, proti želodečnemu prehlajenju, zlatenici, ako se komu hoče vzdigati, ako boli koga glava (če to ne izvira iz želodca), proti zgagi, ako se dela komu kamen in nabira sluz, proti želodečnemu krču in zaprtju, ako je želodec pokvarjen z jedjo in pijačo, proti glitiam, proti boleznim na vranici, jetrih in proti zlati žili, in v različnih mrzlicah. Cena 1 steklenice 20 kr.

Francova esenca, ki jo izdeluje **G. Piccoli**, lekar »pri angelju« v Ljubljani, na Dunajski cesti, je narejena iz rož, je pomagala že tisočcerim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobi. Ta esenca ozdravi boleznj v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjavno mrzlico, zabasnanje, hemorojide, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravijo. 1 steklenica 10 kr.

Antirreumom, pripravil **G. Piccoli**, lekar »pri angelju« v Ljubljani, na Dunajski cesti. Najboljšo zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Cena 1 steklenice 40 kr.

Najboljšo in najvplivnejšo pravo norveško pohumeljevo jetrno olje proti mramorici, rhabitisi, plučnici, kašlju itd., v steklenicah a 60 kr., 10 steklenic 5 gl., z železnim jodirjem združeno (posebno vplivno pri malokrvnih in kjer treba čistenje krvi) v steklenicah a 1 gl., 10 steklenic 8 gl. **Vsa naročila gredó v lekarno Piccoli »pri Angelju«, Ljubljana, dunajska cesta, velika zaloga najboljših alopaticnih in homeopaticnih zdravil, zdravilstvenih posebnosti, rudniških vod, dišav. (24—18)**

Popolni navod, katerega daje v dar svojim naročnikom list

LA VERIFICA

zadržuje koledarček izzrebanj nad 300 raznih posojil in vse, kar zadeva vsako tako pojilo. Potem: Turške srečke, zemeljski kredit (Boden-Credit) 3%, mobiljarni kredit avstrijski l. 1858, srečke Como, (Milan-Como), srečke Rudolfove, državne od l. 1854, državne od l. 1860, državne 1864, Tise 4%, ogerske 1870, dunajski komunalni l. 1874, delnice Tergestea, uredbe Donave, odvezne državne, Graške 6%, dunajske 5% b. n., dunajske 5% v zlatu, duhana (monopol italijanska), južne železnice italijanske 3%, po frk. 500, južne železnice italijanske 6% po frk. 500, južne železnice italijanske 500 frk., Amsterdamske 1360 po frk. 2.50, Amsterdamske 1867 po frk. 10, Amsterdamske 1874 3% po 100 frk., Hamburške 1866 3% po 100 frk., Ansbach Gunzenhauserske po gl. 7, Kurhesenske 1845 tol. 40, Augsburske 1864 po f. 7, Badenske 1845 po 35, Badenske 1867 po tol. 100, Barletta 1870 po lir 100, Bavarske 1866 tol 100, Braunsveigske 1868 tol. 20, Bari 1860 po lir 150, komunalni kredit belgijski 1861 po frk. 100 3%, Bukreške 1869 po frk. 20, Colonia-Mindenske tol. 100 3%, Desauske 1857 tol. 3 1/2%, Finlandске 1868 po tol. 10, Friburske (Kantonske) 1861 da frk. 15, Friburske (mestne) 1879 frk. 10, kreditne banke v Gothi, Lübečke 1863 tol. 50 3%, hipotek banke Meiningske 4%, Pappenheimske po f. 7, Pruske 1865 tol 100 3%, Ruske 1864 rubljev 100 5%, Ruske 1866 rub. 100 5%, Schaunburg-Lipske po tol. 25, Srbske po frk. 100, Stulweissenburg-Raab-Graške l. 1871 po tol. 100 4%, Beneške lir 30, Weebarheidske 1871.

Navod se prodaja posebe po soldov 80 ali franka 2. Naročnina stane od 1. januarja do 31. decembra: Za Trst gl. 2.—, za Avstro-Ogersko gl. 2.50.— Številka soldov 6.—, Stareje številke soldov 10.